

ДОМ ЗА ЗВЕЗДАН

Лъчезар Георгиев

През април 2005 г. от печат излиза книгата на Лъчезар Георгиев „Разкази от „Дълбокото подземие“, по повод на 20-години литературна дейност на писателя. В изданието са включени с нова редакция вече публикувани разкази от предишните му белетристични сборници „Час за свиждане“ (1990), „Дом на кръстопът“ (1992), „Самотна птица“ (1995) и второто издание на „Една нощ в Антверпен“ (2000). Заедно с това са включени и няколко нови разказа. „Дом за Звездан“ се публикува за първи път и е част от общия творчески замисъл на автора. Представените тук илюстрации са включени в „Разкази от „Дълбокото подземие“.

За миг поутихнаха виковете и гърления кикот от дългата маса в дъното на „Дълбокото подземие“ и докато с китарата поддържах ритъма на популярната латиноамериканска мелодия, успях да огледам Звездан. Вече месец свирехме заедно и не се бях

заглеждал в него. Хрумна ми да се вторача навярно защото едва днес ми се стори напълно различен от някогашния солиден мъж с костюм и вратовръзка – висок, свеж, елегантен, със самочувствие на преуспяващ в живота човек.

Това ли бе Звездан, някогашният директор на „Бюро Естрада“, а по-сетне най-обичаният и известен сред колегите си музиколог и музикант, обучил стотици музиканти, подготвил и изпратил в чужбина десетки оркестри? Сега старият музикант, прегърбен и състарен, свиреше на клавира любимата си мелодия от славните години, когато „Дълбокото подземие“ минаваше за най-елитния в града ресторант. Звездан леко се полюляваше в такта на ритмичната секция, която възпроизвеждаше синтезаторът му, и изглеждаше някак щастливо унесен, забравил за клиентите, за подвикванията им, за навъсенения управител.

Бяхме двамата, без барабанист и басист, но това не ни пречеше да летим назад във времето, да се носим върху крилете на невероятната импровизация, която сякаш бе изчистила посърналото лице на Звездан и сега то изглеждаше озарено от една блага, дори щастлива усмивка. Синтезаторът, елитна японска марка, заместваше липсващите ритмични инструменти. Купил го бе доста скъпо по време на

Илюстрация Маргрета Григорова

едно от турнетата в Германия, затова пък всеки музикант, минал през Подземието, признаваше неоспоримите качества на Звездановия инструмент. Улесняваше и мен, защото сменях често ритъма със соло импровизации, които пусках, щом старият музикант приключеше своите; улесняваше и вокалистката ни. Звездан, прочут с умението да подбира певиците, този път бе ударил на камък – от трите момичета, които се бяха явили на прослушването, нито една не се оказа подходяща. Мима, с която се измъчвахме вече трета седмица, тази вечер бе освиркана от пияната компания и Звездан я отпрати на служебната маса, присви гневно очи към почерпените клиенти, после укорително изгледа певицата, но нищо не рече. Само лицето му се сгърчи и разбрах, че отвътре му кипи, подобен плесник не бе получавал, види си, никога през дългите години и като диригент, и като музикант. Навярно и затова сега препускаше вихрено с игривата импровизация, прелитаха пръстите му като ластовичи криле по клавиатурата на синтезатора и той беше безкрайно далеч от мен, от Мима и невъздържаните клиенти, от опушените стени на Подземието, в един свой свят, за който в този миг само аз се досещах, че съществува.

Управителят беше ни беше предупредил да внимаваме, тия в дъното били важни типове, та оркестърът да не сгази лука, щото...

Вярно бе, че Мима се разминаваше по пет-шест пъти на песен с ритъма, на това отгоре и на места пееше фалшиво, но Звездан беше от стара коза яре. „Ще караш в унисон същия глас с нея, така ще я водиш. Аз ще намаля микрофона ѝ. Ще излезем от ситуацията, не се бой! – махваше всяка вечер с ръка все по-уморено Звездан. Боже, какви певици имаше по-рано – глас, тяло, излъчваше, гърди! Помниш ли?“

Кимвах. Мима, вдървена и уплашена, тази вечер съвсем не бе в час. Скрита зад нас, застанала в края на подиума, тя пишеше все по-пронизително и аз вече не успявах да догоня препускането ѝ по мелодията. Щом на финала Мима се провали в опит неуспешно да вдигне фалцет при заключителната фраза, Звездан, видимо притеснен от реакцията на пияните тузари, се извърна към нея: „Долу!“. Мима подви опашка и почти се скри зад масата. Управи-

Илюстрация *Евгени Стоянов*

телят неспокойно излезе зад колоната и разпери ръце към нас. Тъкмо тогава старият музикант реши да заглади впечатлението и се понесе в ритъма на латиноамериканската мелодия. Музиката, колкото и да не се нравеше на пияните от дъното на Подземието, все пак ги впечатли с виртуозното изпълнение и неколцина дори му изръкопляскаха. Нито овехтялото сако, нито ризата с протъркана яка и небръснатото лице можеха да засенчат онова, което излизаше изпод пръстите на Звездан. То бе невероятно, удивително, инструментът сякаш се бе слял със своя стопанин и двамата летяха през пълноводни планински реки, прелитаха над заснежени зъбери и се понасяха над безбрежен изумрудено искрящ океан, над който музиката все по-мощно и напористо изпълваше пространството и времето с най-невероятните звуци, които бяха излитали от „Дълбокото подземие“.

И докато летях заедно с него върху крилето на Звездановата музика, продължавах да си мисля за онова, което тук не знаеха или просто бяха забравили. Тъкмо в онези тоталитарни времена Звездан

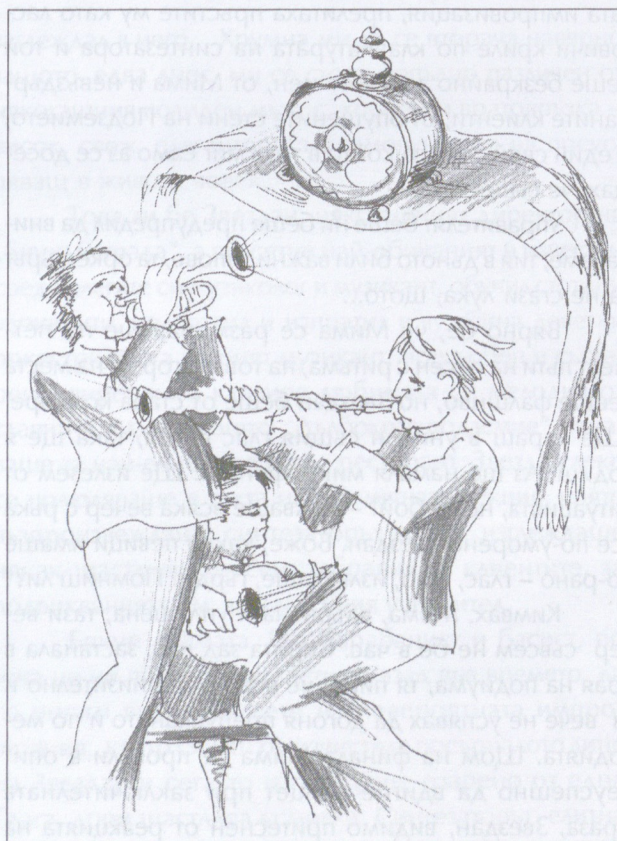
Илюстрация *Евгени Стоянов*

никога не беше обикновен чиновник, случайно седнал след уволнението му от дирекцията, на клавирите. Той винаги бе държал за музиката и музикантите, показал бе и на партийните величия, които го отстраниха, че струва много повече – направи елитен състав, захвана да обикаля Европа по турнета и да не беше се появила Мариана, кой знае докъде щеше да достигне, но от хубост никой не е прокопсал – увлече се Звездан по страхотния ѝ глас и по още по-ослепителното ѝ тяло, по гърдите ѝ, пръхаци изпод блузата като два немирни гълъба, по сочните ѝ устни, по смолистите до кръста коси. Зарязя жена и син, включи я в състава, кола ѝ купи и най-хубавите неща за едно бедно момиче – модни дрехи, обувки, пръстени и колиета, и всичко все от неистова жажда да е до нея, всеки ден, всеки миг, все по-близо...

Няма я вече Мариана, отдавна се беше запиляла с някакъв чужденец на другия край на света, чак в далечната Канада; няма го и синът му, вече цяла

година свири в един от хотелите на Обединените арабски емирства и дано ги е напечелил, защото в едно писмо се оплаква на баща си, че искал да се връща и да бяга към скандинавските страни; тук нито климатът, нито ресторантът му понася, а и парите съвсем няма да са толкова, колкото се е надявал. Да помисли Звездан какво може да направи за него, добре да помисли, щото скоро ще го изненада...

Старият музикант бе споделял на пестеливи глътки за всички тези неща с мен през паузите между сериите, но сега, понесен от вихрената мелодия, бе твърде далеч от някогашното и сегашното; оставаше му светът, който бе само негов, и той летеше през светлите му пространства, все по-надалеч и все по-навътре. И той още дълго щеше да плува в неговата необятност, ако някакъв пронизителен глас не разцепи настъпилата тишина в края на изпълнението:

Илюстрация *Евгени Стоянов*

– Ей, дядка, ти за чалга не си ли чувал? Хайде, дотук! Чухме ти майсторлъка, само че туй не е джазова сцена, ами кръчма, ясно ли е! Управителят!...

Шефът на заведението се затича към клиентите от дъното на Подземието, сетне се върна бързо при оркестъра:

– Искат чалга. Нещо за душата...

– Да им пикая на душата! – процеди Звездан.

– Най-хубавите евъргрийни за всички времена им свирихме, ама разбира ли ти свиня от кладенчова вода!

– Ей, музикантите! – отново се провикна нервозният тип от дъното. – Искаме „Дърт козел!“

– Каква пък е тая? – присви рамене Звездан.

– Чалга – отвърнах. – Вече дори й мина модата. Колко я въртяха по радиостанции и дискотеки!

– Дърт козел млада върба лющеше... – запя пресипнало и фалшиво цялата компания.

– Момчета, хайде, подкарайте нещо, ще стане напечено! – намеси се управителят.

– Още като почвахме, се уговорихме, че чалга нямам в репертоара си, пък и не желая да я свиря! – пресече го остро Звездан.

– Хайде бе, момчета, по изключение! – обади се отново управителят.

– Тия да не са смахнати? – удиви се Звездан и отново присви очи.

– Хич не са смахнати, господинчо! – изшътка управителят. – Половината град е техен!

– Е, ние сме от другата половина, там нали е все още свободно за движение! – прекъсна го Звездан и едва сега видях как ръцете му леко потрепераха.

– Благодарете се, че още не са повикали биячите си! – прошепна управителят.

– Тия като нищо ще се нахвърлят отгоре ни! – казах си и посегнах да взема стойката за микрофона, в случай че се наложеше да се отбраняваме. Знае ли човек кога може да си изпати заради някаква безобидна песен.

– Дърт козел! Дърт козел!... – скандираха от дъното. – Свирете, вашта...

Изведнъж изпод жълтия фенер, откъм входа на ресторанта, се показа едър мъж с брадясало лице. Той приближи до Звездан и внезапно го прегърна:

– Тате, аз съм!

Звездан се извърна и едва не събори инструментите. Синът му беше, цял-целеничък!

– Изненада ме! – притисна го към гърдите си Звездан и ми кимна. – Виж какъв се е измъкнал! И брада пуснал, същински джентълмен...

– Преди час пристигнах и щом научих, че си тук, веднага дойдох! – рече младият мъж и на свой ред го изгледа критично: – А ти, как си се решил наново да я подхванеш?

Звездан нищо не рече. Пияните от дъното се бяха закротили, макар все още да предъвкваха през зъби: „Дърт козел! Дърт козел!“

– Намерил съм кой да ти купи синтезатора – рече синът. – Не е за теб вече тук, ще те преядат злите кучета!

И той кимна към побеснялата компания от дъното на салона, после седна на масата и продължи:

– Не успях да свъртя пари, стигнаха ми колкото за самолетния билет. Имам обаче подписан договор с един импресарио за Норвегия и ми трябва валута да замина. Ще ми помогнеш и този път, нали?

– Да продам инструмента си? Нали виждаш, с него свиря!

– На тия от дъното ли? – рече синът и присви устни в загадъчна усмивка, а брадата му леко потрепера: – Чудя се как още не са ви разкъсали! Нямаш, тате, работа тук! Късмет сте извадили, че още не са извикали горилите си!

– Пенсията ми е малка, не стига. А и тъй все нещо ще ти помогна – въздъхна Звездан и се отпусна уморено на стола. Пък и не ми се седи сам вкъщи, синко. И ти като замина, съвсем опустя домът ни...

– Друг дом ще ти намеря аз, тате! Ти колко пъти си заминавал, а аз все търпях и те чаках с години – заканително рече синът, но повече на себе си, тъй че само аз успях да чуя последните му думи. Сетне скочи и рече силно: – Не се бой, тия типове ги познавам, повече няма да те закачат! Стига да се измъкнем по-скоро и да не ги дразните повече!

– Чакай, къде си се разбързал! – изпъшка Звездан.

– Уговорил съм среща с купувача! – каза синът и тръгна да сгъва синтезатора. – Аз ще го прибера, а

ти иди при управителя да ви плати и му речи, че си догази вечер. Тъкмо сега имаш повод и няма да ти дири неустойка.

– Изучил си се... – промълви Звездан и с отпуснати рамене покорно тръгна към кабинета на управителя.

След седмица, когато вече бях напуснал ресторанта и свирех с друга група, в „Дълбокото подземие“ се разчу, че Звездан Добрев е изпратен в старчески приют. На бърза ръка синът му продал синтезатора на баща си и го настанил на уютно и

безопасно място, не можел повече да се грижи за него. „Горкият Звездан, родният му син да продаде инструмента на баща си, дето с него половината свят обиколи и толкоз хора му се радваха... Ама на, идва време, и те пращат там, дето никому не си потребен!“ – въздишаха музикантите, без да знаят, че това е само първата лоша вест.

От мъка ли, от друго ли, Звездан се помина в старческият приют. Изпратихме го само неколцина музиканти, някогашни обитатели на „Дълбокото подземие“. Синът му тъй и не се завърна от далечната Норвегия да се прости с баща си.

Корица на брой 1
на сп. „Издател“, излязъл
през октомври 1994 г.
Основател
Лъчезар Г. Георгиев

Университетско издателство
„Св. св. Кирил и Методий“

Редактор на броя
доц. д-р Лъчезар Георгиев

Формат 56x84/8. Печатни коли 4
ISSN 1310 – 4624
Страница ИЗДАТЕЛ
в Интернет: www.izdatel.hit.bg

Годишен абонамент или заявка за сп. „Издател“ може да направите на адреса на редакцията:

5000 Велико Търново, ул. „Теодосий Търновски“ № 2,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Ректорат
Катедра „Библиотечнознание и масови комуникации“
за доц. д-р Лъчезар Георгиев Георгиев.

Моля, свържете се на тел.: 062/ 618 258

DEAR READER,

You can subscribe to the „Publisher“ magazine for the year 2005 by sending the subscription fee by mail-order to the following address:

**5000 Veliko Turnovo, 2 Theodosi Turnovsky Str.
„Cyril and Methodius“ University
Prof. Dr. Luhezhar Georgiev Georgiev**

Please, write „Subscription fee for the „Publisher“ magazine“ on the mail-order as well as your address and Telephone number for delivery and contact. Tel. 062/618 258; GSM 0889 538 566 Thank you!

ПЕЧАТНИЦА „СИРА“ – Велико Търново, 2005